UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

3 päivänä lokakuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Tietoyhteiskunta – Palvelujen vapaa liikkuvuus – Direktiivi 2000/31/EY – Välittäjinä toimivien palveluntarjoajien vastuu – 14 artiklan 1 ja 3 kohta – Hosting-palvelujen tarjoaja – Mahdollisuus vaatia palveluntarjoajaa lopettamaan tai estämään väärinkäytökset – 18 artiklan 1 kohta – Velvoitteen henkilölliset, aineelliset ja alueelliset rajat – 15 artiklan 1 kohta – Yleisen seurantavelvollisuuden puuttuminen

Asiassa C-18/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Oberster Gerichtshof (ylin yleinen tuomioistuin, Itävalta) on esittänyt 25.10.2017 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.1.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Eva Glawischnig-Piesczek

vastaan

Facebook Ireland Ltd,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Prechal sekä tuomarit F. Biltgen, J. Malenovský (esittelevä tuomari), C. G. Fernlund ja L. S. Rossi,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: yksikönpäällikkö D. Dittert,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 13.2.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Eva Glawischnig-Piesczek, edustajinaan M. Windhager ja W. Niklfeld, Rechtsanwälte,

– Facebook Ireland Limited, edustajinaan G. Kresbach, K. Struckmann ja A. Tauchen, Rechtsanwälte,

– Itävallan hallitus, asiamiehinään G. Hesse, G. Kunnert ja A. Jurgutyte-Ruez,

– Latvian hallitus, asiamiehinään I. Kucina, E. Petrocka-Petrovska ja V. Soņeca,

– Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes ja M. Figueiredo, avustajanaan T. Rendas, oikeudellinen neuvonantaja,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– Suomen hallitus, asiamiehenään J. Heliskoski,

– Euroopan komissio, asiamiehinään G. Braun, F. Wilman, S. L. Kalėda ja P. Costa de Oliveira,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.6.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) (EYVL 2000, L 178, s. 1) 15 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Eva Glawischnig-Piesczek ja Facebook Ireland Limited, jonka kotipaikka on Irlannissa, ja jossa on kyse Glawischnig-Piesczekin kunniaa loukkaavia väitteitä koskevan viestin julkaisemisesta Facebookin sosiaalisen median verkkosivustolla säilytettävällä käyttäjän sivulla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2000/31 johdanto-osan 6, 7, 9, 10, 40, 41, 45–48, 52, 58 ja 60 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(6) – – Koska tässä direktiivissä käsitellään ainoastaan tiettyjä erityiskysymyksiä, jotka aiheuttavat ongelmia sisämarkkinoilla, se on täysin perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen noudattamista koskevan vaatimuksen mukainen.

(7) Oikeusvarmuuden ja kuluttajien luottamuksen varmistamiseksi tällä direktiivillä on säädettävä selkeät ja yleiset puitteet, jotka kattavat sisämarkkinoilla käytävään sähköiseen kauppaan liittyvät tietyt oikeudelliset kysymykset.

– –

(9) Tietoyhteiskunnan palvelujen vapaa liikkuvuus voi yhteisön lainsäädännössä olla useissa tapauksissa erityinen ilmentymä yleisemmästä periaatteesta eli kaikkien jäsenvaltioiden ratifioiman ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn [eurooppalaisen yleissopimuksen, joka allekirjoitettiin Roomassa 4.11.1950] 10 artiklan 1 kappaleessa vahvistetusta sananvapaudesta. Tästä syystä tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamista koskevissa direktiiveissä on varmistettava, että tätä toimintaa voidaan harjoittaa mainittu artikla huomioon ottaen vapaasti sekä ainoastaan mainitun artiklan 2 kappaleessa ja perustamissopimuksen 46 artiklan 1 kohdassa määrättyjä rajoituksia soveltaen. Tämän direktiivin tarkoituksena ei ole vaikuttaa sananvapautta koskeviin kansallisiin perussääntöihin ja -periaatteisiin.

(10) Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä säädetyissä toimenpiteissä rajoitutaan siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa koskevan tavoitteen saavuttamiseksi. Niissä tapauksissa, joissa on tarpeen toimia yhteisön tasolla, ja sen

takaamiseksi, että alueella ei todellakaan ole sisäisiä rajoja sähköiselle kaupankäynnille, direktiivillä on varmistettava yleisen edun mukaisten tavoitteiden suojelun korkea taso sekä erityisesti alaikäisten ja ihmisarvon sekä kuluttajan ja kansanterveyden suojelu. – –

– –

(40) Nykyiset ja vastaisuudessa syntyvät jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen ja oikeuskäytäntöjen erot välittäjinä toimivien palvelun tarjoajien vastuun osalta estävät sisämarkkinoita toimimasta moitteettomasti, erityisesti haittaamalla rajat ylittävien palvelujen kehitystä ja vääristämällä kilpailua. Palvelun tarjoajilla on tietyissä tapauksissa velvollisuus estää tai lopettaa laiton toiminta. Tämän direktiivin olisi oltava asianmukainen perusta sellaisten nopeiden ja luotettavien menettelyjen kehittämiseksi, joiden avulla voidaan poistaa laittomat tiedot ja estää niihin pääsy. – –

(41) Tällä direktiivillä pyritään erilaisten etujen väliseen tasapainoon, ja sillä luodaan periaatteet, joihin toimialan sopimukset ja standardit voivat perustua.

– –

(45) Välittäjinä toimivien palvelun tarjoajien vastuun rajoitukset, jotka on vahvistettu tässä direktiivissä, eivät vaikuta mahdollisuuteen määrätä erilaisia kieltoja ja velvoitteita. Näitä voivat olla erityisesti tuomioistuimen tai hallintoviranomaisten antamat määräykset, joissa vaaditaan väärinkäytösten lopettamista tai niiden ehkäisemistä, mukaan lukien laittomien tietojen poistaminen tai niihin pääsyn estäminen.

(46) Voidakseen omaksi hyväkseen vedota vastuun rajoitukseen on tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan, jos palvelu käsittää tietojen tallentamisen, viipymättä saatuaan tosiasiallista tietoa laittomista toimista toimittava siihen liittyvien tietojen poistamiseksi tai niihin pääsyn estämiseksi. Tietojen poistaminen tai niihin pääsyn estäminen on toteutettava noudattamalla sananvapauden periaatetta ja tätä tarkoitusta varten vahvistettuja kansallisia menettelytapoja. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen vahvistaa erityisiä vaatimuksia, jotka on viipymättä täytettävä ennen tietojen poistoa tai niiden tekemistä käyttökelvottomaksi.

(47) Jäsenvaltioita on kielletty asettamasta palvelujen tarjoajille yleistä seurantavelvoitetta. Tämä kielto ei koske erityistapauksissa asetettavia seurantavelvoitteita, eikä se myöskään vaikuta kansallisten viranomaisten kansallisen lainsäädännön mukaisesti antamiin määräyksiin.

(48) Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen vaatia, että palvelun tarjoajat, jotka säilyttävät tarjoamiensa palvelujen vastaanottajien antamia tietoja, täyttävät tietyntyyppisten laittomien toimien selville saamista ja ehkäisemistä varten tarvittavan, kansallisessa lainsäädännössä määriteltävän huolenpitovelvoitteen, jonka noudattamista heiltä voidaan kohtuudella odottaa.

– –

(52) Sisämarkkinoiden tarjoamien vapauksien tehokas käyttö edellyttää, että henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, taataan tehokkaat riitojen ratkaisukeinot. Tietoyhteiskunnan palveluiden yhteydessä mahdollisesti syntyville vahingoille on tyypillistä niiden nopeus ja maantieteellinen laajuus. Tämän erityispiirteen vuoksi ja jotta varmistettaisiin tarvittavan jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten keskinäisen luottamuksen säilyminen, tässä direktiivissä kehotetaan jäsenvaltioita varmistamaan, että käytettävissä on soveltuvia oikeussuojakeinoja. Jäsenvaltioiden olisi tutkittava, onko tarpeen tarjota mahdollisuus käyttää oikeudellisia menettelyjä soveltuvin sähköisin keinoin.

– –

(58) Tätä direktiiviä ei olisi sovellettava palveluihin, jotka ovat peräisin yhteisön ulkopuolisiin maihin sijoittautuneilta palvelun tarjoajilta. Sähköisen kaupankäynnin maailmanlaajuinen ulottuvuus huomioon ottaen olisi kuitenkin varmistettava yhteisön ja kansainvälisen säännöstön yhtenäisyys. Tällä direktiivillä ei rajoiteta kansainvälisissä järjestöissä (muun muassa WTO, OECD, Uncitral) oikeudellisista kysymyksistä käytävien keskustelujen tuloksia.

– –

(60) Jotta sähköinen kaupankäynti voisi kehittyä esteittä, oikeudellisten puitteiden on oltava selkeät ja yksinkertaiset, ennakoitavissa olevat sekä kansainvälisellä tasolla sovellettavien sääntöjen kanssa yhteensopivat, jotta ne eivät heikennä Euroopan elinkeinoelämän kilpailukykyä tai estä alan innovaatioita.”

4 Direktiivin 2000/31 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Säilytys (’hosting’)”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaminen käsittää palvelun vastaanottajan toimittamien tietojen tallentamisen, jäsenvaltioiden on varmistettava, että palvelun tarjoaja ei ole vastuussa palvelun vastaanottajan pyynnöstä tallennettujen tietojen osalta, edellyttäen, että:

a) palvelun tarjoajalla ei ole tosiasiallista tietoa laittomasta toiminnasta tai tiedoista eikä hänen tiedossaan vahingonkorvausvaatimuksen kyseessä ollen ole tosiasioita tai olosuhteita, joiden perusteella toiminnan tai tietojen laittomuus on ilmeistä;

tai

b) palvelun tarjoaja toimii viipymättä tietojen poistamiseksi tai niihin pääsyn estämiseksi heti saatuaan tiedon tällaisista seikoista.

– –

3. Tämä artikla ei vaikuta tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen mahdollisuuteen vaatia jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmän mukaisesti palvelun tarjoajaa lopettamaan tai estämään väärinkäytökset, eikä se myöskään vaikuta jäsenvaltioiden mahdollisuuteen vahvistaa menettelyjä, joita sovelletaan tietojen poistamiseen tai niihin pääsyn estämiseen.”

5 Kyseisen direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot eivät saa asettaa palvelun tarjoajille 12, 13 ja 14 artiklassa tarkoitettujen palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja eivätkä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita.”

6 Mainitun direktiivin 18 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti käytettävissä olevat tietoyhteiskunnan palvelujen toimintoja koskevat oikeussuojakeinot mahdollistavat nopeat toimenpiteet, turvaamistoimenpiteet mukaan lukien, joilla lopetetaan väitetyt väärinkäytökset ja estetään se, ettei asianomaisten tahojen eduille koidu enempää haittaa.”

Itävallan oikeus

7 Yleisen siviililain (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch) 1330 §:n 1 momentin mukaan sillä, jolle on aiheutunut kunnianloukkauksesta todellista vahinkoa tai tulonmenetystä, on oikeus vaatia vahingon tai tulonmenetyksen korvaamista. Saman pykälän 2 momentin mukaan edellä sanottu koskee myös tilanteita, joissa henkilö levittää tietoja, jotka vaarantavat toisen henkilön maineen, elinkeinon tai menestyksen ja joiden perättömyydestä hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää. Tällaisessa tapauksessa voidaan myös vaatia lausuman peruuttamista ja peruuttamisen julkaisemista.

8 Tekijänoikeuslain (Urheberrechtsgesetz) 78 §:n 1 momentin mukaan henkilöitä esittäviä kuvia ei saa julkisesti esittää tai muulla tavoin levittämällä saattaa yleisön saataville, jos näin loukattaisiin kuvassa olevan henkilön tai – jos kyseinen henkilö on kuollut eikä elinaikanaan ole antanut lupaa julkaisemiselle tai pyytänyt sitä – tämän lähiomaisen oikeutettuja intressejä.

9 Sähköisestä kaupankäynnistä annetun lain (E-Commerce-Gesetz) 18 §:n 1 momentissa säädetään, että hosting-palvelun tarjoajilla ei ole velvollisuutta yleisesti valvoa tallentamiaan, välittämiään tai saataville asettamiaan tietoja tai tutkia omasta aloitteestaan laittomaan toimintaan viittaavia olosuhteita.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Eva Glawischnig-Piesczek oli Nationalratin (Itävallan kansallisneuvosto) jäsen, die Grünen (”Vihreät”) -parlamenttiryhmän puheenjohtaja ja kyseisen puolueen liittovaltiotason puoluejohtaja.

11 Facebook Ireland ylläpitää maailmanlaajuista sosiaalisen median alustaa (jäljempänä Facebook Service) Yhdysvaltojen ja Kanadan ulkopuolisille käyttäjille.

12 Eräs Facebook Servicen käyttäjä jakoi 3.4.2016 henkilökohtaisella sivullaan itävaltalaisen verkkolehden sivustolta *oe24.at* otetun artikkelin ”Vihreät: Pakolaisten vähimmäisturva pidettävä voimassa”, minkä seurauksena kyseisellä sivulla käynnistyi alkuperäisen sivuston pikkukuvaesikatselu, jossa näkyi kyseisen artikkelin otsikko ja sen tiivistelmä sekä Glawischnig-Piesczekin valokuva. Kyseinen käyttäjä julkaisi lisäksi kyseistä artikkelia koskevan kommentin, joka oli laadittu tavalla, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi olevan omiaan loukkaamaan pääasian kantajan kunniaa sekä herjaamaan ja mustamaalaamaan häntä. Facebook Servicen jokaisen käyttäjän oli mahdollista tutustua kyseiseen kommenttiin.

13 Glawischnig-Piesczek vaati 7.7.2016 päivätyllä kirjeellä Facebook Irelandia muun muassa poistamaan kyseisen postauksen.

14 Koska Facebook Ireland ei poistanut postausta, Glawischnig-Piesczek nosti kanteen Handelsgericht Wienissä (Wienin kauppatuomioistuin, Itävalta), joka velvoitti 7.12.2016 antamallaan välitoimia koskevalla määräyksellä Facebook Irelandin välittömästi ja siihen saakka, kunnes kieltokannetta koskeva menettely lopullisesti päätetään, lopettamaan pääasian kantajan kuvien julkaisemisen ja/tai levittämisen sillä perusteella, että liitännäisviesti sisälsi sanatarkasti samanlaiset tai sisällöltään vastaavat väitteet kuin edellä 12 kohdassa mainittu postaus.

15 Facebook Ireland esti pääsyn alun perin julkaistuun sisältöön Itävallassa.

16 Oberlandesgericht Wien (Wienin osavaltion ylioikeus, Itävalta), johon asiassa valitettiin, vahvisti ensimmäisessä oikeusasteessa annetun välitoimia koskevan määräyksen siltä osin kuin oli kyse sanatarkasti samanlaisista väitteistä. Se totesi sitä vastoin, että sisällöltään vastaavien väitteiden levittäminen oli lopetettava vain niiden väitteiden osalta, jotka oli saatettu Facebook Irelandin tietoon joko pääasian kantajan tai kolmannen antamina tai muulla tavoin.

17 Handelsgericht Wien ja Oberlandesgericht Wien perustivat päätöksensä tekijänoikeuslain 78 §:ään ja yleisen siviililain 1330 §:ään muun muassa sillä perusteella, että julkaistu kommentti sisälsi lausumia, joilla loukattiin kohtuuttomasti Glawischnig-Piesczekin kunniaa ja annettiin lisäksi ymmärtää hänen toimintansa olleen rikollista esittämättä tästä vähäisintäkään näyttöä.

18 Kukin pääasian asianosaisista on tehnyt Revision-valituksen Oberster Gerichtshofiin (ylin yleinen tuomioistuin, Itävalta).

19 Oberster Gerichtshof, jonka on ratkaistava kysymys siitä, voiko hosting-palvelun tarjoajaan, joka ylläpitää sosiaalista mediaa, jolla on runsaasti käyttäjiä, kohdistettava lopettamisvelvoite koskea myös sellaisia sanatarkasti samanlaisia ja/tai vastaavansisältöisiä lausuntoja, joista sillä ei ole tietoa, mainitsee, että sen oman oikeuskäytännön mukaan tällaista velvoitetta on pidettävä oikeasuhteisena, jos hosting-palvelun tarjoaja on jo saanut tietoonsa, että käyttäjän julkaisema sisältö on jo vähintään kerran loukannut asianomaisen henkilön etuja, ja jos uusien väärinkäytösten riski on näin käynyt ilmi.

20 Todettuaan, että sen siinä vireillä olevassa oikeusriidassa on kyse unionin oikeuden tulkinnasta, Oberster Gerichtshof on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko [direktiivin 2000/31] 15 artiklan 1 kohta yleisesti esteenä jäljempänä kuvatuille velvoitteille, joita sovelletaan laittomien tietojen välittömän poistamisen laiminlyöneeseen hosting-palvelun tarjoajaan, erityisesti kun kyse ei ole yksinomaan mainitun direktiivin 14 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista laittomista tiedoista vaan myös muista samassa sanamuodossa esitetyistä tiedoista

– maailmanlaajuisesti

– kyseisessä jäsenvaltiossa

– kyseisen käyttäjän osalta maailmanlaajuisesti

– kyseisen käyttäjän osalta kyseisessä jäsenvaltiossa?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, koskeeko tämä kussakin tapauksessa myös merkitykseltään vastaavia tietoja?

3) Koskeeko tämä myös merkitykseltään vastaavia tietoja siitä lähtien kun ylläpitäjä on saanut tiedon kyseisestä seikasta?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja toinen kysymys

21 Ensimmäisellä ja toisella kysymyksellään, jotka on syytä tutkia yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti, onko direktiiviä 2000/31 ja erityisesti sen 15 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion tuomioistuin voi

– velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö on sama kuin aiemmin laittomiksi todettujen tietojen, tai estämään niihin pääsyn riippumatta siitä, kuka on esittänyt kyseisten tietojen tallentamista koskevan pyynnön

– velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö vastaa aiemmin laittomiksi todettuja tietoja, tai estämään niihin pääsyn

– ulottaa tällaisten velvoitteiden vaikutukset maailmanlaajuisiksi.

22 Aluksi on mainittava olevan selvää, että Facebook Ireland tarjoaa direktiivin 2000/31 14 artiklassa tarkoitettuja hosting-palveluja.

23 Tältä osin on palautettava mieleen, että kyseisen direktiivin 14 artiklan 1 kohdan tarkoituksena on vapauttaa hosting-palvelujen tarjoaja vastuusta, jos se täyttää jommankumman tässä säännöksessä luetelluista kahdesta edellytyksestä eli ei tiedä laittomasta toiminnasta tai tiedoista tai toimii viipymättä kyseisten tietojen poistamiseksi tai niihin pääsyn estämiseksi heti saatuaan niistä tiedon.

24 Lisäksi direktiivin 2000/31 14 artiklan 3 kohdasta, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin johdanto-osan 45 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, ettei kyseinen vapautus vaikuta kansallisten tuomioistuinten tai hallintoviranomaisten mahdollisuuteen vaatia, että kyseinen hosting-palvelujen tarjoaja lopettaa väärinkäytökset tai estää niiden jatkumisen – myös poistamalla laittomat tiedot tai estämällä niihin pääsyn.

25 Tästä seuraa – kuten julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 32 kohdassa –, että hosting-palvelun tarjoajalle voidaan asettaa velvoitteita jäsenvaltion kansallisen oikeuden perusteella, vaikka se täyttäisi toisen direktiivin 2000/31 14 artiklan 1 kohdassa ilmaistuista vaihtoehtoisista edellytyksistä, toisin sanoen siinäkin tapauksessa, ettei vastuun katsota kuuluvan sille.

26 Direktiivin 2000/31 III lukuun, jonka otsikko on ”Täytäntöönpano”, kuuluvan 18 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti käytettävissä olevat tietoyhteiskunnan palvelujen toimintoja koskevat oikeussuojakeinot mahdollistavat nopeat toimenpiteet, turvaamistoimenpiteet mukaan lukien, joilla lopetetaan väitetyt väärinkäytökset ja estetään se, ettei asianomaisten tahojen eduille koidu enempää haittaa.

27 Kuten edellä 13 kohdasta ja esitettyjen kysymysten sanamuodosta ilmenee, Facebook Ireland oli nyt käsiteltävässä asiassa ensinnäkin tietoinen kyseessä olevista laittomista tiedoista. Toiseksi kyseinen yhtiö ei toiminut viipymättä tietojen poistamiseksi tai niihin pääsyn estämiseksi, kuten direktiivin 2000/31 14 artiklan 1 kohdassa säädetään. Kolmanneksi pääasian kantaja saattoi asian vireille kansallisessa tuomioistuimessa, jotta tämä määräisi mainitussa 18 artiklassa tarkoitetuista velvoitteista.

28 Kyseisen direktiivin johdanto-osan 52 perustelukappaleessa täsmennetään, että erityisyys, joka liittyy tietoyhteiskunnan palveluiden yhteydessä mahdollisesti syntyville vahingoille tyypilliseen nopeuteen ja maantieteelliseen laajuuteen, sekä tarve varmistaa, etteivät kansalliset viranomaiset saata keskinäistä luottamustaan kyseenalaiseksi, ovat olleet syynä siihen, että Euroopan unionin lainsäätäjä on kehottanut jäsenvaltioita huolehtimaan siitä, että soveltuvia oikeussuojakeinoja on käytettävissä.

29 Jäsenvaltioilla on siten direktiivin 2000/31 18 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanon yhteydessä erityisen suuri harkintavalta niiden oikeussuojakeinojen ja menettelyjen osalta, jotka mahdollistavat tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisen.

30 Lisäksi siltä osin kuin viimeksi mainittujen toimenpiteiden nimenomaisena tarkoituksena on useiden tämän säännöksen kieliversioiden – kuten espanjan-, englannin- ja ranskankielisen version – mukaan lopettaa ”kaikki” väitetyt väärinkäytökset tai estää ”kaikki” uusi haitta kyseisille eduille, niiden täytäntöönpanoon ei voida lähtökohtaisesti katsoa liittyvän mitään niiden ulottuvuutta koskevaa rajoitusta. Tätä tulkintaa ei kyseenalaista se, että joissain muissa kieliversioissa – kuten saksankielisessä versiossa – puhutaan tätä väljemmin epämääräisessä muodossa väitettyjen väärinkäytösten lopettamisesta tai etujen loukkausten estämisestä.

31 Direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa puolestaan säädetään, että jäsenvaltiot eivät saa asettaa palvelun tarjoajille 12, 13 ja 14 artiklassa tarkoitettujen palvelujen toimittamisen osalta yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja eivätkä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita.

32 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin on vastattava siten, että huomioon otetaan kaikki edellä mainitut säännökset.

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensinnäkin pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohta esteenä sille, että jäsenvaltion tuomioistuin velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö on sama kuin aiemmin laittomiksi todettujen tietojen, tai estämään niihin pääsyn.

34 Tältä osin on todettava, että vaikka kyseisen 15 artiklan 1 kohdassa kielletään jäsenvaltioita asettamasta hosting-palvelujen tarjoajille yleistä velvoitetta valvoa siirtämiään ja tallentamiaan tietoja tai yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita – kuten mainitun direktiivin johdanto-osan 47 perustelukappaleesta ilmenee –, tällainen kielto ei koske ”erityistapauksissa asetettavia seurantavelvoitteita”.

35 Tällainen erityistapaus voi pääasian tavoin saada alkunsa kyseisen hosting-palvelun tarjoajan tietyn sosiaalisen median käyttäjän pyynnöstä tallentamasta täsmällisestä tiedosta, jonka sisällön jäsenvaltion toimivaltainen tuomioistuin on analysoinut ja arvioinut ja jonka se on arviointinsa päätteeksi todennut laittomaksi.

36 Kun otetaan huomioon, että sosiaalisen media helpottaa hosting-palvelun tallentamien tietojen nopeaa välittämistä eri käyttäjien välillä, on olemassa todellinen vaara siitä, että toinen kyseisen median käyttäjä toistaa ja jakaa laittomaksi todetun tiedon myöhemmin.

37 Tässä tilanteessa on katsottava, että sen varmistamiseksi, että kyseessä oleva hosting-palvelujen tarjoaja estää uuden haitan kyseessä oleville eduille, on perusteltua, että toimivaltainen tuomioistuin voi vaatia kyseistä palveluntarjoajaa estämään pääsyn tallennettuihin tietoihin, joiden sisältö on sama kuin aiemmin laittomaksi todettu sisältö, tai poistamaan kyseiset tiedot riippumatta siitä, kuka on pyytänyt kyseisten tietojen tallentamista. Kun otetaan erityisesti huomioon se, että kyseessä olevien tietojen sisältö on sama, tätä koskevien velvoitteiden ei voida katsoa merkitsevän hosting-palvelun tarjoajalle yleistä velvoitetta valvoa tallentamiaan tietoja eikä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy toiseksi pääasiallisesti sitä, onko direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohta esteenä sille, että jäsenvaltion tuomioistuin velvoittaa hosting-palvelujen tarjoajan poistamaan sellaiset tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö vastaa aiemmin laittomiksi todettuja tietoja, tai estämään niihin pääsyn.

39 Ennakkoratkaisupyynnön sisältämistä tiedoista käy ilmi, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarkoittaa ilmaisulla ”sisällöltään vastaavat tiedot” tietoja, joilla välitetään viesti, jonka sisältö on olennaisilta osin muuttamaton ja joka näin ollen poikkeaa hyvin vähän laittomaksi todetusta sisällöstä.

40 Tältä osin on aluksi korostettava, että tietojen sisällön lainvastaisuus ei sellaisenaan seuraa tiettyjen – ja tietyllä tavalla yhdistettyjen – sanojen käyttämisestä vaan siitä, että kyseisen sisällön välittämä viesti on todettu laittomaksi nyt käsiteltävän asian tavoin tietyn henkilön kunniaa loukkaavien väitteiden vuoksi.

41 Tästä seuraa, että jotta velvoitteilla, joilla pyritään lopettamaan lainvastainen toiminta sekä estämään sen toistuminen ja uusi haitta kyseessä oleville eduille, voitaisiin tosiasiallisesti saavuttaa kyseiset tavoitteet, mainittujen velvoitteiden on voitava ulottua tietoihin, joiden sisällöllä välitetään olennaisilta

osin sama viesti mutta jotka on esitetty käytettyjen sanojen tai niiden yhdistelmän avulla hieman eri tavalla kuin tiedot, joiden sisältö on todettu laittomaksi. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, muuten tällaisiin velvoitteisiin liittyvät vaikutukset olisi nimittäin helppoa kiertää tallentamalla aiemmin laittomiksi todetuista viesteistä vain hieman poikkeavia viestejä, mikä voisi johtaa siihen, että asianomaisen henkilön olisi saatettava vireille lukuisia menettelyjä saadakseen lopetettua häneen kohdistuvat toimet.

42 Tässä yhteydessä on kuitenkin myös muistutettava, että – kuten direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdasta ilmenee ja kuten edellä 34 kohdassa muistutettiin – jäsenvaltion tuomioistuin ei voi yhtäältä asettaa hosting-palvelun tarjoajalle yleistä velvoitetta valvoa tallentamiaan tietoja eikä toisaalta velvoittaa sitä tutkimaan aktiivisesti laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita.

43 Tältä osin on mainittava erityisesti, että – kuten direktiivin 2000/31 johdanto-osan 41 perustelukappaleesta ilmenee – unionin lainsäätäjä on kyseisen direktiivin antamisella halunnut saattaa kyseessä olevat eri intressit tasapainoon keskenään.

44 Niinpä direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa edellytetään muun muassa, että saman direktiivin 18 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 41 perustelukappaleen kanssa, tarkoitetun kaltaisten velvoitteiden tavoitetta, joka on erityisesti henkilön maineen ja kunnian suojaaminen, ei voi tavoitella hosting-palvelun tarjoajalle asetettavan ylimitoitetun velvoitteen avulla.

45 Edellä esitetyn perusteella merkitystä on sillä, että edellä 41 kohdassa tarkoitettuihin vastaaviin tietoihin sisältyy velvoitteiden asettajan huolellisesti yksilöimiä erityisiä seikkoja, kuten sen henkilön nimi, jota aiemmin todetut väärinkäytökset koskevat, olosuhteet, joissa kyseiset väärinkäytökset todettiin, sekä laittomaksi todettua sisältöä vastaava sisältö. Erot kyseisen vastaavan sisällön muotoilussa laittomaksi todettuun sisältöön nähden eivät kuitenkaan saa edellyttää kyseessä olevalta hosting-palvelujen tarjoajalta mainitun sisällön itsenäistä arviointia.

46 Tässä tilanteessa edellä 41 ja 45 kohdassa kuvatun kaltainen velvollisuus on yhtäältä riittävän tehokas loukkaavien väitteiden kohteeksi joutuneen henkilön suojaamiseksi, koska se ulottuu myös vastaavansisältöisiin tietoihin. Toisaalta kyseistä suojaa ei taata hosting-palvelun tarjoajalle asetetun ylimitoitetun velvoitteen avulla, koska sen edellyttämä valvonta ja tutkiminen rajoittuvat tietoihin, jotka sisältävät velvoitteissa yksilöidyt erityiset seikat, ja koska niiden vastaavanlainen loukkaava sisältö ei edellytä palveluntarjoajalta itsenäistä arviointia vaan se voi käyttää automatisoituja tutkimistekniikoita ja -välineitä.

47 Tällaisilla velvoitteilla ei erityisesti aseteta hosting-palvelujen tarjoajalle yleistä velvoitetta valvoa tallentamiaan tietoja eikä yleistä velvoitetta pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa osoittavia tosiasioita tai olosuhteita direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

48 Kolmanneksi on todettava, että vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei ennakkoratkaisupyynnön perusteluissa esitä selvitystä tältä osin, sen unionin tuomioistuimelle osoittamien kysymysten sanamuoto antaa ymmärtää, että sen epätietoisuus koskee myös sitä, voiko direktiivin 2000/31 15 artiklan 1 kohta olla esteenä sille, että edellä 37 ja 46 kohdassa tarkoitetun kaltaisilla velvoitteilla voi olla maailmanlaajuisia vaikutuksia.

49 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on muistutettava, että kuten erityisesti direktiivin 2000/31 18 artiklan 1 kohdasta ilmenee, kyseisessä direktiivissä ei säädetä tältä osin minkäänlaisesta – muun muassa alueellisesta – rajoituksesta niiden toimenpiteiden ulottuvuuteen, joihin jäsenvaltioilla on oikeus ryhtyä kyseisen direktiivin nojalla.

50 Kun otetaan huomioon myös edellä 29 ja 30 kohta, direktiivi 2000/31 ei ole näin ollen esteenä sille, että kyseisillä velvoittamistoimenpiteillä on maailmanlaajuisia vaikutuksia.

51 Kyseisen direktiivin johdanto-osan 58 ja 60 perustelukappaleesta ilmenee kuitenkin, että kun otetaan huomioon sähköisen palvelun maailmanlaajuinen ulottuvuus, unionin lainsäätäjä on pitänyt tarpeellisena varmistaa tämän alan unionin säännösten ja kansainvälisellä tasolla sovellettavien säännösten yhtenäisyyden.

52 Jäsenvaltioiden tehtävänä on huolehtia siitä, että viimeksi mainitut säännökset otetaan asianmukaisesti huomioon toimenpiteissä, jotka ne toteuttavat ja joilla on maailmanlaajuisesti vaikutuksia.

53 Ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiiviä 2000/31 ja erityisesti sen 15 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltion tuomioistuin voi

– velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö on sama kuin aiemmin laittomiksi todettujen tietojen, tai estämään niihin pääsyn riippumatta siitä, kuka on esittänyt kyseisten tietojen tallentamista koskevan pyynnön

– velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö vastaa aiemmin laittomiksi todettuja tietoja, tai estämään niihin pääsyn, kunhan tällaisiin velvoitteisiin perustuva kyseessä olevien tietojen seuranta ja etsiminen rajoittuvat tietoihin, joilla välitetään viesti, jonka sisältö on olennaisilta osin muuttamaton laittomaksi todettuun sisältöön nähden, ja jotka sisältävät velvoitteissa yksilöidyt erityiset seikat, ja kunhan erot kyseisen sisällön, joka vastaa aiemmin laittomaksi todettua sisältöä, muotoilussa eivät edellytä kyseessä olevalta hosting-palvelujen tarjoajalta kyseisen sisällön itsenäistä arviointia, ja

– velvoittaa hosting-palvelujen tarjoajan poistamaan velvoitteissa tarkoitetut tiedot tai estämään niihin pääsyn maailmanlaajuisesti merkityksellisen kansainvälisen oikeuden sallimissa rajoissa.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

54 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annettu vastaus, kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) 15 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltion tuomioistuin voi

– **velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö on sama kuin aiemmin laittomiksi todettujen tietojen, tai estämään niihin pääsyn riippumatta siitä, kuka on esittänyt kyseisten tietojen tallentamista koskevan pyynnön**

– **velvoittaa hosting-palvelun tarjoajan poistamaan tämän tallettamat tiedot, joiden sisältö vastaa aiemmin laittomiksi todettuja tietoja, tai estämään niihin pääsyn, kunhan tällaisiin velvoitteisiin perustuva kyseessä olevien tietojen seuranta ja etsiminen rajoittuvat tietoihin, joilla välitetään viesti, jonka sisältö on olennaisilta osin muuttamaton laittomaksi todettuun sisältöön nähden, ja jotka sisältävät velvoitteissa yksilöidyt erityiset seikat, ja kunhan erot kyseisen sisällön, joka vastaa aiemmin laittomaksi todettua sisältöä, muotoilussa eivät edellytä kyseessä olevalta hosting-palvelujen tarjoajalta kyseisen sisällön itsenäistä arviointia, ja**

– **velvoittaa hosting-palvelujen tarjoajan poistamaan velvoitteissa tarkoitetut tiedot tai estämään niihin pääsyn maailmanlaajuisesti merkityksellisen kansainvälisen oikeuden sallimissa rajoissa.**

Allekirjoitukset